

Národní technické muzeum
Archiv Národního technického muzea

Strache Eduard

(1848 - 1944)

Prozatímní inventární soupis

NAD č. 371
evidenční pomůcka č. 130

Čákrtová Eva
Praha 1951

Eduard Strache, tiskárna, Varnsdorf

První oddíl (I. č. i. 1-8) písemného materiálu z tiskárny Eduard Strache, Varnsdorf, pochází z doby před jejím založením, resp. převzetím do majetku rodiny Strache. Týká se Eduarda Strache st. (kmotra pozdějšího zakladatele firmy), jenž byl politicky činný v letech 1848-1849 ve frankfurtském parlamentu jako poslanec i v jiných institucích té doby a později v letech 1861-1863 jako poslanec na zemském sněmu království Českého za okres Rumburk. V publikaci „Sněm království Českého 1861-1911“ je v rubrice „stav a bydliště“ uvedeno „majitel domu, Vídeň“, ačkoli podle vzpomínek Ed. Strache ml. byl v 50tých letech starostou rumburským. Většina jeho písemné pozůstalosti je z let 1848-1849 a obsahuje jednak korespondenci, jednak i řadu rukopisů politických článků.

Druhé oddělení (II, č. i. 9-132) vztahuje se už skutečně k tiskárně resp. k jejím majitelům. Rodina Eduarda Strache ml. (1847-1912) pocházela ze selského prostředí, jeho otec Franz Strache se však živil různým způsobem – obchodem a později výrobou octa. Mladý Eduard, třináctý ze 14 dětí, dostal se sice na litoměřické gymnasium, ale již ve třetím roce svých gymnasiálních studií byl dán na učení do jednoho z rumburských knihkupectví. Tak se dostal do světa tisku, zvláště když později byl zaměstnáván také v tiskárně s knihkupectvím spojené. Po vyučení byl zaměstnán vedením tiskárny jiné a konečně r. 1874 se osamostatnil úplně, převzal knihtiskárnu a nakladatelství i s časopisem „Abwehr“, vedené dotud pod firmou Friedrich Pohl.

Ani Eduard Strache ml. neomezil se pouze na podnikatelství, nýbrž účastnil se činně i života politického. Podle svých vlastních vzpomínek získal si k němu průpravu v činnosti spolkové, zej. v Turnvereinu a ve spolku hasičském. Byl poslancem na říšské radě, na zemském sněmu (od r. 1897), starostou okresního zastupitelstva, členem okresní školní rady a státní železniční rady, starostou a čestným měšťanem varnsdorfským, radou obchodní a živnostenské komory a členem mnoha spolků.

Dalšími majiteli firmy byl jeho syn Robert Strache (nar. 1875) a vnuk Walter.

Firma Eduard Strache vzrostla během času z malé tiskárny, zařízené původně v bývalé stáji hospodářského stavení, ve velký podnik, který vedle mateřského závodu varnsdorfského měl i pobočku v Boru u České Lípy a který získal roku 1884 medaili v Teplicích a roku 1898 první státní cenu v Mostě. Firma zahrnovala v sobě knihtiskárnu, litografii, kamenotiskárnu, knihvazačství, linkovací a ražební ústav, výrobu vzorkovnic a obchodních knih, stereotypii, zinkografii, ofsetový tisk, ocelotisk, fotografii a světlotisk, papírnictví, nakladatelství knih, musikalií a časopisů (Abwehr, Haidaer Wochenblatt, Gesundheitslehrer). Tiskla různé obchodní tisky, firemní dopisní papíry s litografovaným záhlavím (v zachovaných vzorcích – č. i. 110 – je mnoho vyobrazení různých továren), plakáty, reklamy, vignety, pohlednice, knihy vědecké i zábavné, noty, cenné papíry i

díplomy. Ukázky mnohých výrobků jsou zachovány v její registratuře, uložené nyní v Archivu pro dějiny průmyslu, obchodu a technické práce v Praze.

inv. č.	sign.	obsah	ks.	datace	kart. č.
	I.	Eduard Strache st.			
1	I.	Korespondence došlá.	31	1848-1849	1
2	I.	Koncepty dopisů, proslovů, svolání.	29	1848-1849	1
3	I.	Politické spisy, články. (2 svazky)	2	1848-1849	1
4	I.	Polit. články, dopisy, svolání – zlomek. (1 svazek)	1	1848-1849	1
5	I.	Různé.	12	1848-1849	1
6	I.	Pamětní kniha (?) frankfurtského parlamentu (reprodukce – zlomek)	1	1849	1
7	I.	Korespondence.	1	1859	1
8	I.	Zemský sněm.	5	1861-1863	1
	II.	Firma Eduard Strache, tiskárna, Varnsdorf, a její majitelé.			
	II. A.	Listiny.			
9	II. A.	Privilegia, diplomy (a prův. dopisy).	2	1857, 1910	1
10	II. A.	Privilegia, diplomy (a prův. dopisy).		1885	
11	II. A.	Smlouvy.	6	1871-1890	1
12	II. A.	Smlouvy nakladatelské.	241	1907-1932	1
13	II. A.	Smlouvy nakladatelské. (87 složek)	87	1916-1919	2
14	II. A.	Smlouvy o zastoupení.	8	1908-1916	2
15	II. A.	Stanovy a akcie.	4	1871-1872	2
16	II. A.	Soudní rozsudky a rozhodnutí.	8	1890-1892	2
17	II. A.	Licence na prodej časopisu Abwehr.	11	1881-1894	2
18	II. A.	Pojistky.	16	1882-1890	2
	II. B.	Knihy.			
19	II. B.	Knihy účtů dodavatelských pro tisk časopisu Abwehr.	1	1871-1874	2
20	II. B.	Knihy placení nájemného.	1	1878-1883	2
	II. C.	Spisy, tisky, plány.			
	II. C. a)	a) Korespondence.			
21	II. C. a)	Korespondence.	2	1876	2
22	II. C. a)	Korespondence.	2	1877	2
23	II. C. a)	Korespondence.	26	1878	2
24	II. C. a)	Korespondence.	2	1879	2
25	II. C. a)	Korespondence.	3	1880	2
26	II. C. a)	Korespondence.	2	1881	2
27	II. C. a)	Korespondence.	2	1882	2
28	II. C. a)	Korespondence.	57	1883	2
29	II. C. a)	Korespondence.	6	1884	2
30	II. C. a)	Korespondence.	63	1885	2
31	II. C. a)	Korespondence.	25	1886	2
32	II. C. a)	Korespondence.	6	1889	3
33	II. C. a)	Korespondence.	1	1890	3
34	II. C. a)	Korespondence.	15	1891	3
35	II. C. a)	Korespondence.	43	1892	3
36	II. C. a)	Korespondence.	7	1893	3
37	II. C. a)	Korespondence.	16	1894	3
38	II. C. a)	Korespondence.	7	1895	3
39	II. C. a)	Korespondence.	7	1896	3
40	II. C. a)	Korespondence.	3	1897	3
41	II. C. a)	Korespondence.	4	1898	3
42	II. C. a)	Korespondence.	1	1899	3
43	II. C. a)	Korespondence.	11	1901	3
44	II. C. a)	Korespondence.	3	1902	3

inv. č.	sign.	obsah	ks.	datace	kart. č.
45	II. C. a)	Korespondence.	1	1903	3
46	II. C. a)	Korespondence.	30	1904	3
47	II. C. a)	Korespondence.	13	1905	3
48	II. C. a)	Korespondence.	15	1906	3
49	II. C. a)	Korespondence (gratulace k 60tinám E. Str.).	63	1907	3
50	II. C. a)	Korespondence.	20	1908	3
51	II. C. a)	Korespondence.	61	1909	3
52	II. C. a)	Korespondence.	64	1910	3
53	II. C. a)	Korespondence.	58	1911	3
54	II. C. a)	Korespondence (+ E. Str., kondolence).	357	1912	4
55	II. C. a)	Korespondence.	1	1916	4
56	II. C. a)	Korespondence.	1	1918	4
57	II. C. a)	Korespondence.	2	1919	4
58	II. C. a)	Korespondence.	3	1920	4
59	II. C. a)	Korespondence.	2	1921	4
60	II. C. a)	Korespondence (50. výročí založení firmy).	36	1924	4
61	II. C. a)	Korespondence.	2	1929	4
62	II. C. a)	Korespondence.	2	1930	4
63	II. C. a)	Korespondence.	1	1932	4
64	II. C. a)	Korespondence.	7	1933	4
65	II. C. a)	Korespondence.	4	1934	4
66	II. C. a)	Korespondence.	6	1938	4
67	II. C. a)	Korespondence.	15	1939	4
68	II. C. a)	Korespondence.	8	1940	4
69	II. C. a)	Korespondence.	35	1941	4
70	II. C. a)	Korespondence.	3	1942	4
71	II. C. a)	Korespondence.	4	1943	4
72	II. C. a)	Korespondence.	24	s. d.	4
II. C. b) b) Majitelé firmy – osobní.					
73	II. C. b)	Eduard Strache – vzpomínky na mládí.	2	cca 1912	5
74	II. C. b)	Nekrology o Ed. Strache.	169	1912	5
75	II. C. b)	Robert Strache, osobní doklady.	21	1894-1930	5
II. C. c) c) Věci personální (zaměstnanci) a cenové.					
76	II. C. c)	Stanovy pensijní pokladny fy Ed. Strache.	1	1897	5
77	II. C. c)	Pracovní řád (tisk).	1	1906	5
78	II. C. c)	Mzdy, mzdové smlouvy.	8	1907-1921	5
79	II. C. c)	Personalie, zaměstnanci (žádosti, reference a j.)	221	1909-1911	5
80	II. C. c)	Závodní výbor.	20	1922-1924	5
81	II. C. c)	Stávka, omezení provozu, výpovědi.	34	1921-1922	5
82	II. C. c)	Vyhlašky, závodní řád.	17	1922-1924	5
83	II. C. c)	Personalie (žádosti o místa, reference, spory).	45	1923	5
84	II. C. c)	Otázky mzdové a tarifové.	13	1922-1923	5
85	II. C. c)	Závodní řád.	14	1941-1942	6
86	II. C. c)	Věci tarifní a mzdové.	4	1941-1942	6
87	II. C. c)	Svaz německých majitelů kamenotiskáren – kalkulační normy.	10	1920	6
88	II. C. c)	Svaz německých majitelů kamenotiskáren.	57	1920-1921	6
89	II. C. c)	Kalkulace, ceníky.	23	1921-1924	6
II. C. d) d) Strojní vybavení tiskárny.					
90	II. C. d)	Strojní zařízení.	8	1894	6
91	II. C. d)	Strojní zařízení.	56	1901-1909	6

inv. č.	sign.	obsah	ks.	datace	kart. č.
92	II. C. d)	Pokusy s parním zařízením.	9	1913	6
93	II. C. d)	Strojní zařízení, dopravní prostř.	254	1938-1944	6
II. C. e) e) Věci účetní.					
94	II. C. e)	Účty a vyúčtování.	106	1870-1910	7
95	II. C. e)	Listy daně výdělkové.	4	1888-1910	7
II. C. f) f) Věci stavební.					
96	II. C. f)	Stavební. (včetně výkresů)	11	1885-1896	7
97	II. C. f)	Stavební. (včetně výkresů)	34	1901-1919	7
98	II. C. f)	Stavební. (včetně výkresů)	40	1921-1929	7
II. C. g) g) Tisk.					
99	II. C. g)	M. Haeschild, „Merkur“, rukopis.	1	1895	7
100	II. C. g)	Orig. návrhy na reklamy a ceníky.	12	s. d.	8
101	II. C. g)	Orig. návrhy pro plakáty, reklamní vývěsky, ceníky, vignety a pod.	31	s. d.	8
102	II. C. g)	Orig. návrhy na plakáty, reklamní vývěsky a krabice.	8	s. d.	desky 1
a					
103					
104	II. C. g)	Nehotové tisky (otisky štočků pro jednotlivé barvy a pod.).	35	s. d.	8
105	II. C. g)	Nehotové tisky (otisky štočků pro jednotlivé barvy a pod.).			
106	II. C. g)	Různé tisky – reklamy, ceníky, reklamní krabice, vignety, kalendáře a pod.	248	1910-1940	9
107	II. C. g)	Tisky – reklamní vývěsky, kalendáře.	20	cca 1935	desky 1
108	II. C. g)	Tisky – módy.	20	s. d.	10
109	II. C. g)	Tisky – cestovní reklamy (reklamy lázeňských míst, hotelů a pod.).	6	s. d.	10
110	II. C. g)	Tisky – dopisní papíry (firemní).	85	(1900)-1938	10
111	II. C. g)	Tisky – oznámení rod. a j.	11	1874-1917	10
112	II. C. g)	Tisky – jízdní řády.	3	1887-1892	10
113	II. C. g)	Tisky – obrázky do knih a časopisů (?).	20	s. d.	10
114	II. C. g)	Tisky – mapy.	2	(1920)-1928	10
115	II. C. g)	Tisky – pohlednice.	31	1920, s. d.	10
116	II. C. g)	Tisky – archy pohlednic a znaků.	10	(1940)-(1945)	desky 2
117	II. C. g)	Tisky – reklamní kulisy/plakáty	1	s. d.	desky 2
118	II. C. g)	Recept na tisk transparentů.	2	s. d.	10
119	II. C. g)	Zprávy o publikacích fy Strache (výstřižky).	155	1917-1918	10
II. C. h) h) Různé.					
120	II. C. h)	Železnice.	5	1856-1896,s.d.	10
121	II. C. h)	Deutscher Schulverein in Wien, Ortsgruppe Warnsdorf.	12	1881-1905	10
122	II. C. h)	Volby – do zem. sněmu, do říš. rady.	62	1897-1911	11
123	II. C. h)	Elektrisace.	19	1898-1911	11
124	II. C. h)	Obecní rozpočty (tisky).	2	1911-1912	11
125	II. C. h)	Protokol ankety o dani domovní v Liberci.	1	1908	11
126	II. C. h)	Deutscher Hausbesitzer – Verein.	4	1908	11
127	II. C. h)	Zřízení elektr. dráhy – smlouva obcí (opis).	1	1908	11
128	II. C. h)	Schlaraffia.	8	1908	11
129	II. C. h)	Fotografie rodinné a j.	22	1889-1901	11
130	II. C. h)	Fotografie rodinné a j. – album.	2	[1856]-[1898]	11, samost.
131	II. C. h)	Varia.	10	1901-1910,s.d.	11
132	II. C. h)	Korespondence různých varnsdorfských firem.	21	1871-1884	

371 Eduard Strache, tiskárna, Varnsdorf.

Archiválie z let: 1848-1944

Ráz činnosti: průmysl polygrafický (činnost politická)

Ráz fondu: zlomek registratury (a písemné pozůstalosti)

Množství archiválií: 132 č. i., tj. 11 krabic a 8 desek

Získáno od: NKK Sychrov, deposit

Získáno kdy: 9. 10. 1951 – č. a. 1940/1951

Pořádala: E. Čákrťová

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012-2013.

datum provedení GI: 27. 5. 2014, doplněno 25. 2. 2015

výčet ověřených a nově zjištěných evidenčních jednotek:

-úřední knihy a rukopisy – úřední knihy: 2 (1871-1883) – inv. č. 19-20

-úřední knihy a rukopisy – rukopisy: 3 (1895-cca 1912) – inv. č. 73

-kartony: 11 (1848-1943)

-fascikly: 3 ([1935]-[1945]) – inv. č. 10, 102-103, 116-117

-mapy, plány ...: technické výkresy: 3 (1905-1906) – inv. č. 91

-mapy, plány ...: kresby: 12 ([1900]-[1945]) – inv. č. 100

-fotografické archiválie: fotoalbum: 2 ([1856]-[1898]) – inv. č. 130

-fotografické archiválie: fotografie na papírové podložce: 22 (1899-1909) – inv. č. 128-129

-tisky: tisky po roce 1800: 5 (1848-1924) – inv. č. 3, 77-78, 82

-tisky: pohlednice: 39 (1896-1912) – inv. č. 39, 51-52, 115, 128-129

-celkový počet (dílčích) evidenčních jednotek: 110

ověřená metráž archiválií: 1,1 bm

Nedohledané archiválie při GI 2012-2013.

inv. č.:

105	II. C. g)	Nehotové tisky (otisky štočků pro jednotlivé barvy a pod.).			
-----	-----------	---	--	--	--

27. 5. 2014, doplněno 25. 2. 2015